

לונדון, 21.9.38

גאוליק היקרה שלי -

ודאי את כועסת ומצטערת על שאני כותב לך. לא אחנצל - כי יש לך יסוד
לכעוס, אבל אל תחשבי כי שכחתיך. אין יום שזכרונך לא עולה על לב אמא ועל לבי.
אבל הייתי ש רוי במצב לא ברור, בחהיה רבה, ואילו הייתי מנסה לכתוב לך על הדברים
שמענינים אותך הייתי מתקשה מאוד.

לא אוכל להגיד שהמצב הובהר, אבל העולם נשתנה, הולך ומשתנה כמעט יום
יום, כאילו הוא נקלע בין תקווה ויאוש, בין שלום ומלחמה, בין רוחה ובין כלימה,
ובורלנו אנו נקלע אף הוא בגורל העולמי.

רק במשך שבוע אחד היו שלושה ימים שבהם נשתנתה הכלית שינוי התמונה

העולמית.

לפני שבוע ביום הרביעי, יומים אחרי נאולמו של היסלר בנירמברג - רבצה
אימת מלחמה. נדמה היה שהאסון הגדול הצפוי לעולם זה כמה שנים הולך ובא. נפתחת
התהום הפעורה ואירושה כולה מתגלגלת לתוך לוע האש והדם.

ורק יום אחר זה - והנה חדשה דרמטית, סנסציונית, רבת סיכויים וחששות:

ראש ממשלת אנגליה פס להפגש עם הדבר הנאצי. חרד הלב - האין זו התחלה של הסגרת
צ'חוסלובקיה לחיית הטרף בגרמניה? ובאותו זמן גם הבהיקה תקווה: הארי הבריטי יסיל
אימתו על הדורס הגרמני וינסה לבלום ולכבוש אותו. וחלק גדול של אנגליה - ואולי של
העולם - לבש ליווה את שיטתו המפחיעה של צ'מברלין ברחשי ברכה והערצה. -

ושלשום - הורס המסך, וזוועה גדולה הציצה אלינו. אנגליה וצרפת נכנעו

לאולטימטום הנאצי והפקירו את צ'חוסלובקיה.

איני יודע מה יהיה מחר, מצדיקי-הדין של הכניעה המחפירה אומרים: זהו המחיר ששלמנו בעד השלום. והנחתו המכאיב שנעשה בגופה של צ'חוטלובקיה - יבריא את הגוף, ולאחר שתפטר מריב גרמניה תשאף מדינה זו רוח לרווחה.

יחכן שהיה הכרח בהכנעה זו. איני יודע, אולם איני בטוח שהובטח השלום. איני יודע אם היטלר שמעם טעם נצחון - נצחון כזה לא היה לו עוד - לא יסתפק עכשיו במועט, ויחד עם פולין ואונגריה יחפש תואנות לרסק את כל אבריה של צ'חיה ולהעגביר מדינה ואומה זו מן העולם.

ומי יודע מה ילד יום.

השמחה וההתלהבות שלווחה את צ'מברלין בסיסתו הראשונה - אף זכר לא נשאר סמנה כשביל טיסתו השניה מחר. רגש של בושה תקף את רוב האנגלים - ונדמה לי גם רוב הצרפתים. יש הרגשה לא רק של מפלה פוליטית - אלא של תבוסה מוסרית. איני יודע אם יספיק כוחה של תגובה צבאית לשנות את קו הממשלה. חוששני שהממשלה תעמיד את אנגליה בפני "עובדה עשויה" - אם מאורעות בלחי צפויים לא יהמכו את הקערה על פיה, ואם העם האנגלי ירצה או לא יהיה מוכרח לבלוע את ההתנהגות הפחדנית והמחפירה של ממשלה צ'מברלין.

פירוש הדבר השתלטות היטלר בכל אירופה התיכונית והדרומית, ומי יודע אם לא השתלטות עולמית.

כשביל העם היהודי בעולם, וקודם כל באירופה זוהי מכה איומה ונוראה, אולי גדולה מזו שבחורבן יהודי גרמניה לאחר עלות היטלר לשלטון. חלק גדול, אם לא כולה, של יהדות צ'חיה תהרס. אולם לא זו בלבד. נצחון בין-לאומי זה של היטלר פירושו - תגבורת אנטישמיות בכל ארצות אירופה ורדיפות מוגברות נגד היהודים בפולין, רומניה

ושאר הארצות, שינסו עכשיו להסתגל להיטלר.

זה מוכרח להשמיד גם על מצבנו בארץ. נצחוננו של היטלר מרים את קרן הפשיזם בכל המזרח, וקודם כל בקרב עמי ערב. כבודן של צרפת ואנגליה ירד פלאים. שתי מדינות אלה ששלטו כמעט בכל העולם הערבי יפחדו עוד יותר מאשר עד עכשיו מהנרגנות האיטלקית והגרמנית בארצות ערב, וינסו עוד יותר לקנות לב הערבים – על חשבוננו.

אולם לאשרנו, לאשרו של העם היהודי – אין אנו בכל העולם מחוסרי ישע. בגרמניה, באבססריה אין היהדות יכולה לעמוד על נפשה. גם בפולין ורומניה נטולים היהודים אפשרות של מלחמה על זכויותיהם. גורל המוני ישראל בארצות אירופה מוטל לגמרי בידי העם אשר בקרבו הם יושבים, אם לסדר ואם לשבט. באנגליה ניהנים היהודים משווי זכויות ומחופש – כי כך רוצה העם האנגלי. אילו חלילה הפך לב העם האנגלי, כאשר הפך לבו (של חלק) של העם הגרמני – היו גם היהודים פה מחוסרי אונים לעמוד על זכויותיהם ועל קיומם.

אך יש נקודה אחת בעולם – שגם בה חוקמים אותנו – אולם יש בידינו להלחם, ולא רק מלחמה-מגן אלא מלחמת תנופה. רע וקשה המצב בארץ. יום יום נופלים קרבנות – אבל הם נופלים במלחמה, ולא לשוא. הפסדנו במשך שתי השנים וחצי של מהומות וטירור – אבל גם כבשנו והרחבנו עמדות. ואותם הערבים המנסים להרוס אותנו – אותם הערבים עצמם נעשים שלא ברצונם ושלא בידיעתם גורמים מסייעים לחזקתנו.

בלי המופתי ומזימת השמד שלו בארגון המהומות והשביתה ביפו – לא היה קם נמל יהודי בח"א. לא רק שהאנגלים לא היו מרשים הקמת נמל יהודי – אפילו היהודים עצמם היו מפריעים לבנינו, כי היו נצמדים לנמל ביפו, כאשר נצמדו לעבודה ערבית במושבות.

ושוב, הודות למופתים ולכנופיות – מוכרחת המפקידות הבריטית לגייס ולזייין

יהודים וליצור כוח צבאי יהודי, יחיד במינו בעולם; ונדמה לי שלא רק להגנת הישובים היהודים – אלא גם להגנת הישובים הערבים והמוסדות האנגלים יזקקו האנגלים לכוח ההגנה שלנו.

ויהיה מה שיהיה – מעמד יחיד זה שיש לנו במולדת יעמוד לנו בימים הקשים והנוראים המתרחשים ובאים.

אנו עומדים כאן במו"מ קשה וחמור עם הממשלה, אבל וודאי את לא מחכה שאכתוב לך על דברים אלה שלא ניתנו עדיין לפרסום, וטרם הסתיימו.

איני יודע כמה זמן אצטרך עוד להשאר כאן. כנראה שלפני סוף אוקטובר לא אוכל לזוז מכאן, אלא אם יתחוללו שנויים מכריעים במצב העולמי.

- אמא אינה רוצה עוד להשאר כאן והיא עומדת לשוב בקרוב.

חשב כבר עמנואל מהחופש?

והיכן עכשיו עמוס?

נשיקות לכולכם.

אבא.